

Archeologienota
Programma van Maatregelen
bureauonderzoek: 2019A291

N49 Hoeke-Gronddam

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:
N49 Hoeke-gronddam

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2019 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	1
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	1
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	1
1.3 Impactbepaling	1
1.4 Concretisering maatregelen	2

INLEIDING

De initiatiefnemer vormt de N49 om tot autosnelweg. Ter hoogte van de kruising van de nieuwe ventweg met de Damse Vaart in Hoeke wordt een nieuwe brug gebouwd over de Damse Vaart ten oosten van de bestaande bruggen van de N49 (zijde Sluis).

Geotechnisch onderzoek (sonderingen) heeft ondertussen uitgewezen dat de bodem op de plaats waar de brug moet gebouwd worden, zeer heterogeen en van slechte kwaliteit is. Sonderingen in de Damse Vaart zijn nodig om een goed beeld te krijgen van de bodemgesteldheid in de vaart. De slechte ondergrond maakt bovendien het aanbrengen van een voorbelasting (grondpakket) noodzakelijk zodat de ondergrond zich al voor de start van de werken aan de brug kan zetten.

Om beide zaken (sonderingen in de vaart en de voorbelasting) mogelijk te maken zal een tijdelijke grond dam in de vaart worden aangelegd. De dam zal worden aangelegd voor een periode van 4 jaar. De omgevingsvergunningsaanvraag beschrijft de werken om deze dam te realiseren.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie ingewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het bureauonderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies te formuleren.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

Het projectgebied situeert zich ter hoogte van de vermoedelijke Zwingeuil waarvan het ontstaan gelinkt werd aan zware overstromingen in de volle middeleeuwen. Deze Zwingeuil verbond het economische centrum van Brugge met de zee en langsheen de geuil werden kleine voorhavens gesticht. Een daarvan is Hoeke, gelegen net ten noordoosten van het onderzoeksgebied. Hoeke was een belangrijke voorhaven vanaf de 13de eeuw: het verwierf stadsrechten, had een scheepsherstelplaats en was betrokken in een handelssysteem met de Hanzesteden.

Het dichtslippen van de Zwingeuil zorgde voor een verschuiving van de handelsroutes en het uiteindelijk opgeven van de voorhaven in Hoeke op het einde van de 15de eeuw. Hoeke werd omgevormd tot een landelijk dorp met slechts enkele woningen. In de 16de eeuw werd ter hoogte van het projectgebied de Verse Vaart aangelegd ter vervanging van dichtgeslibde Zwingeuil. De Damse vaart waar het projectgebied deel van uitmaakt wordt aangelegd in de 19de eeuw.

De geplande werkzaamheden vinden plaats in en net naast de Damse Vaart. De aanleg van deze waterweg in de 19de eeuw en zijn voorganger de Verse Vaart in de 16de eeuw zal zonder twijfel een invloed gehad hebben op het bodemarchief. Beide waterwegen werden aangelegd ter hoogte van twee middeleeuwse geulen waarin geen archeologische sporen verwacht worden (zie landschappelijk bodemonderzoek Archeologienota ID 8914). Ten noorden van deze geulen, buiten het huidige projectgebied, is er wel een potentieel voor het aantreffen van sporen gelinkt aan het middeleeuwse havendorp Hoeke. Het potentieel voor het aantreffen van archeologische sporen en vondsten is door deze plaats in het landschap dan ook zeer laag te noemen.

1.3 Impactbepaling

De tijdelijke grondnam wordt aangelegd ten oosten van de huidige brug over de Damse vaart tussen de Damse Vaart-Noord (krinkeldijk) en de Damse Vaart-Oost (fig. 1). De top van deze grondnam wordt 1,3-1,5m boven het niveau van de huidige oevers aangelegd op 7m TAW. Het talud van deze grondnam wordt aangelegd met een helling van 6/4 aan de Damse Vaart-noord en een helling van 8/4 aan de Damse Vaart-Oost. Bovenop de grondnam wordt ter hoogte van de Damse Vaart-Noord (krinkeldijk) een jaagpad aangelegd. De werkzaamheden voor dit jaagpad (ca. 70cm diep) vinden volledig plaats in de opgehoogde berm.

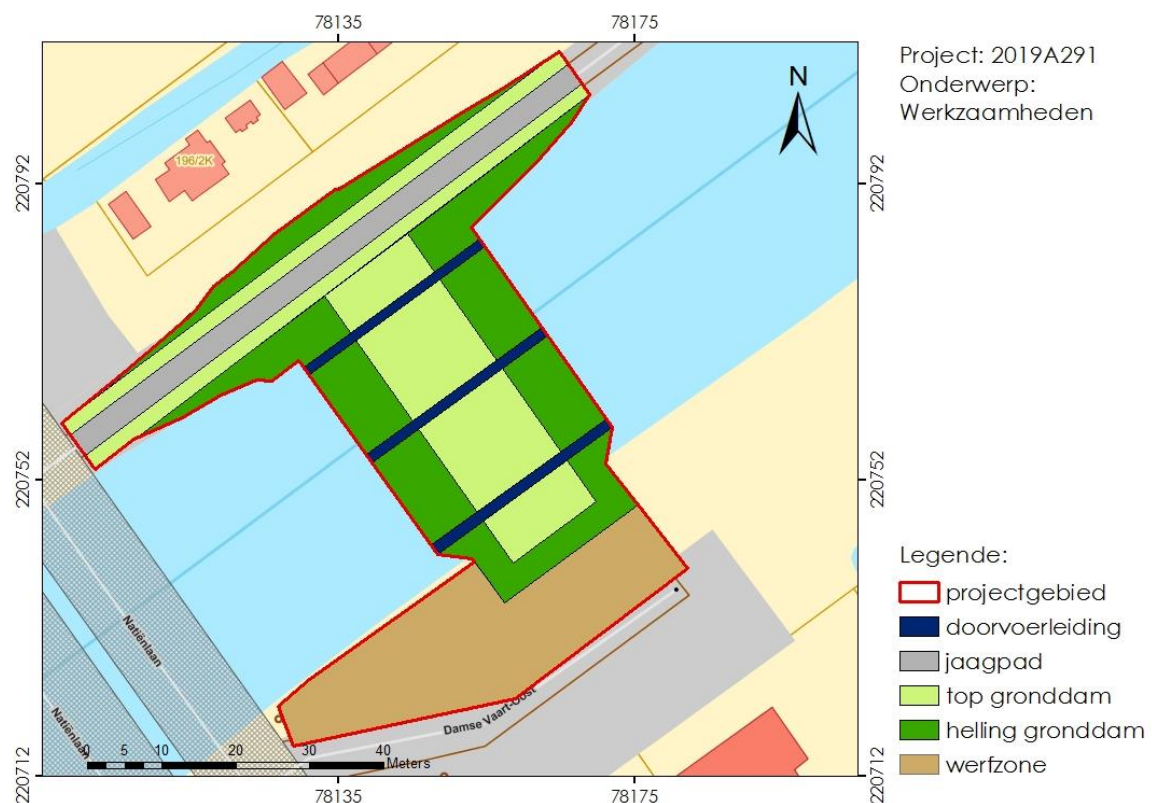
Doorstroming van het water van de Damse Vaart wordt gegarandeerd door de aanleg van drie doorvoerleidingen (telkens 29m lang) met 800mm diameter. Parallel aan elke oever en in het midden van de Damse Vaart wordt een buis gelegd. De 2 buizen aan de oever zullen half verzonken worden aangelegd, de derde wordt volledig verzonken aangelegd in het midden van de vaart.

Er worden aldus geen uitgravingen gedaan in de bodem. Het betreft hier slechts ophogingen op de bestaande bodem. Deze ophogingen zullen zeer lokaal zorgen voor zettingen in de bodem die noodzakelijk zijn om nadien de nieuwe brug te kunnen bouwen. Wel bestaat de mogelijkheid dat bij het verwijderen van de tijdelijke gronddam na 4 jaar de bodem plaatselijk wordt verstoord.

Ter hoogte van Damse Vaart-Oost wordt een werfzone ingericht. Op deze zone wordt de werfkeet geplaatst en kan het materieel (vb. kraan en bulldozer) gestald worden. Het zal de aannemer niet worden toegestaan om hier verharding aan te brengen en om er een grondstock aan te brengen. De bodem zal ook hier dus niet geroerd worden. Wel bestaat de mogelijkheid dat de bandensporen van de kraan een zeer oppervlakkige verstoring van de bodem met zich meebrengen.

1.4 Concretisering maatregelen

Het potentieel voor het aantreffen van archeologische sporen en vondsten is zeer laag te noemen en de aard van de werkzaamheden zorgt nauwelijks voor verstoring van het bodemarchief. Verder archeologisch (voor)onderzoek voor de aanleg van de gronddam lijkt ons dus niet noodzakelijk.

Figuur 1: werkzaamheden aangeduid op het GRB-bestand (©AWV, Geopunt)

